

Bajzát Tünde

Miskolci Egyetem
Idegennyelvi Oktatási Központ

Hasznos-e egy tolmácsolás kurzus jogász, közgazdász és mérnökhallgatók számára?

<https://doi.org/10.48040/PL.2024.1.12>

A tolmácsolás lehetővé teszi a különböző anyanyelvű és kultúrájú emberek közötti sikeres megértést és interakciót, ezért a tolmácsok jelentős szerepet játszanak mai globalizálódó világunkban. Ebből következően a tanulmány célja az, hogy bemutassa, hogy egy hallgatói felmérés és kurzusértékelés alapján milyen mértékben és tekintetben hasznos egy tolmácsolás kurzus jogász, közgazdász és mérnökhallgatók számára. A tanulmány első része a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi, Gazdaságtudományi, és Gépészmérnöki és Informatikai Karán jogi/üzleti/műszaki szakfordító specializáció modulban oktatott „Bevezetés a tolmácsolásba” kurzust mutatja be. Ezt követően a cikk a kurzust teljesített hallgatók körében 2023 januárjában elvégzett kismintás kérdőíves kutatás eredményeit ismerteti. Az empirikus kutatásból megtudhatjuk, hogy a kurzust elvégzett hallgatók véleménye szerint mennyire fontos és hasznos a kurzus elméleti, illetve gyakorlati része, mely témákat tartották a leghasznosabbnak, és milyen tekintetben fejlődtek leginkább a kurzusnak köszönhetően. Az eredmények arra is választ adnak, hogy a kurzus során megszerzett tudásnak köszönhetően magabiztosabbnak érzik-e magukat a hallgatók, és jobb esélyeik vannak-e a munkaerőpiacon.

Kulcsszavak: felsőoktatás, szaknyelvoktatás, szakfordító specializáció modul, tolmácsolás, blattolás

Bevezetés

A tolmácsolás egy „közvetített szóbeli kommunikáció” (Szabari, 2002:75), amely során az adó és vevő között információtovábbítás történik, és a kommunikáció során a tolmács a közvetítő szerepét tölti be (Horváth, 2012:38). A kommunikáció során a jeleket az auditív, a vizuális, és a taktilis csatornákon keresztül fogadjuk. A tolmácsolás során a hitelessége szempontjából különösen fontos, hogy a verbális és nem verbális jelek egybecsengjenek, ugyanis, ha a tolmács nem verbális kommunikációjával (pl. bizonytalan tekintet, kételkedő arckifejezés, szorongó testtartás, halk beszéd stb.) ellentételezi verbális teljesítményét, a célközönség akkor sem fogja elhinni mondanivalóját, ha tartalmilag pontosan adja vissza a forrásnyelvi szöveget.

A fordítók munkájával ellentétben, a tolmácsnak nem áll rendelkezésére a szöveg, munkája akkor és ott születik, és munkája során figyelnie kell megjelenésére, fellépésére, testtartására, kéz- és arcjátékára is, közszereplőként kell viselkednie. A fordítók munkájuk során a szövegből kifelé haladnak és következtetnek a szövegen kívüli tényezőkre. Ezzel szemben a tolmács fordítva dolgozik, mivel a forrásnyelvi szöveg nem áll rendelkezésre, hiszen az majd a tolmácsolási esemény során születik meg. Ezért a tolmács feladata, hogy megismerje a szövegen kívüli tényezőket (mint például a partnerek személye, az esemény jellege, helye, célja stb.), azért hogy következtetéseket vonhasson le a mondanivalót illetően. Ezáltal a tolmács kívülről befelé halad, azaz a szövegen kívüli ismeretektől a szöveg felé. Azonban sok esetben a tolmácsolandó szöveg már előzőleg is a tolmács rendelkezésére áll, ilyenkor a tolmács felkészülése hasonlít a fordító munkájához, de a tolmácsnak részletesen meg kell vizsgálnia a szövegen kívüli tényezőket is, hiszen nem lehet biztos abban, hogy a szónok tartani fogja-e magát a leírt szöveghez (Szabari, 2002:75-79).

A tolmácsolás típusait különböző kritériumok alapján csoportosíthatjuk, például a hely alapján, ahol a tolmácsolás történik (kabintolmácsolás), a kommunikációs esemény alapján (konferenciatolmácsolás), a forrásnyelvi és célnyelvi szöveg időbeli viszonya alapján

(konzekutív tolmácsolás), a tolmácsolás iránya alapján (bilaterális tolmácsolás), illetve a tolmácsolandó szöveg alapján (műszaki tolmácsolás). A tolmácsolás leggyakoribb fajtái a következők: közösségi/szociális tolmácsolás, konferenciatolmácsolás, médiatolmácsolás, jelnyelvi, jogi/bírósági, egészségügyi, kísérő, katonai és diplomáciai eseményeken történő tolmácsolás. A tolmácsolás leggyakoribb módja a szinkrontolmácsolás, a konzekutív tolmácsolás, a blattolás, és a fülbesúgásos tolmácsolás (Szabari, 2002:83-86; Pöchhacker, 2004:14-15).

Az anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciákon kívül, interkulturális kompetenciára, kiváló verbális és nem verbális kommunikációs készségekre, széles körű általános műveltségre, retorikai alapismeretekre, megfelelő műszaki érzékre is szükség van. Továbbá fontos, hogy a tolmács tudjon gyorsan reagálni, lényeglátó legyen, és tudjon hosszabb ideig egy helyben ülni. Ezen kívül a jó tolmács intelligens, van önbizalma, nagyvonalú, jó közszereplő, nyitott személyiség, jól tud alkalmazkodni, nagy koncentrációs képességgel rendelkezik, figyelmét meg tudja osztani, jó az ítélőképessége és a memóriája, megfelelő a stressztűrőképessége, pontos, diszkrét, őszinte, lelkiismeretes, megbízható, empátikus és megfelelő fizikai és pszichikai állapottal rendelkezik (mint például kitartás, erős idegrendszer) (Szabari, 2002:99–105; Pöchhacker, 2004:166–167; Horváth, 2012:41).

Tolmácsolás kurzus jogász, közgazdász és mérnökhallgatóknak

A tanulmány a következőkben a kurzus leírását és a kurzust elvégzett hallgatók által kitöltött kérdőívek eredményeit ismerteti.

A kurzus bemutatása

A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán osztatlan jogász, a Gazdaságtudományi, és Gépészmérnöki és Informatikai Karán alapképzésben tanuló nappali tagozatos hallgatók vehetnek részt a jogi/üzleti/műszaki szakfordító specializáció modulban szabadon választható formában. Az Állam- és Jogtudományi Karon a modul 4 féléves, a Gazdaságtudományi, és Gépészmérnöki és Informatikai Karokon 3 féléves, és mindhárom karon angol vagy német nyelven folytatható. A képzés záróvizsgával zárul; a záróvizsga írásbeli és szóbeli részből áll. A szóbeli vizsga részét képezi mindhárom Karon egy ismeretlen idegen nyelvű szöveg magyar nyelvre történő blattolása, és az Állam- és Jogtudományi Kar hallgatói egy konzekutív tolmácsolási feladatot is kapnak idegen nyelvről magyar nyelvre. A képzés sikeres teljesítése esetén a hallgatók tanúsítványt kapnak a modul elvégzéséről.

A „Bevezetés a tolmácsolásba” kurzus kötelező tantárgy a szakfordító specializáció modulban tanulók számára tanulmányaik utolsó félévében. A képzés óraszama heti 2 óra. A kurzus aláírás és gyakorlati jegy megszerzésével zárul. Az alábbi témaköröket öleli fel:

- Bevezetés: A tolmácsolás típusai, különbségek a fordítás és tolmácsolás között;
- Felkészülés a tolmácsolásra;
- A tolmács személyiségjegyei;
- Jegyzetelés a tolmácsolás során;
- A memória szerepe a tolmácsolás során;
- Blattolás;
- Gyakori hibák a tolmácsolás során.

A kurzus célja, hogy bevezetést nyújtson a tolmácsolás elméletébe, hogy a hallgatók megismerjék a tolmácsolás alapfogalmait, és a tolmácsolási típusokat. További cél a tolmácsoláshoz szükséges készségek fejlesztése. Az utóbbi területen kiemelten foglalkozunk a

memória, a jegyzetelési technikák, a terminológia, és a kulturális háttérismeret kérdéseivel. A diákok a hét téma keretein belül az órák 30%-ban foglalkoznak elméleti kérdésekkel, és 70%-ban gyakorlati feladatokat (tolmácsolási gyakorlatok, interaktív és készségfejlesztő feladatok) végeznek.

A kurzust elvégzett hallgatók körében végzett kutatás eredményei

A tanulmány a következőkben bemutatja a kutatás célját, módszerét, a kutatási mintát és a kutatás eredményeit.

A kutatás célja és módszere

A tanulmány következtetései egy empirikus felmérés eredményei alapján fogalmazhatók meg. A 2023 januárjában elvégzett vizsgálat kutatási kérdései a következők voltak:

1. A hallgatók mennyire tartották fontosnak a kurzus elméleti és gyakorlati részét? Mi volt a leghasznosabb a kurzus során?
2. A kurzus során a témában megszerzett tudásnak köszönhetően magabiztosabbnak érzik-e magukat a hallgatók és jobb esélyeik vannak-e a munkaerőpiacon?
3. Miben fejlődtek a hallgatók leginkább a kurzusnak köszönhetően?

Az adatgyűjtés módszerei közül a kérdőíves adatfelvételt választottam, ezt az egységesség, a könnyebb feldolgozhatóság indokolta. Főként olyan kutatásokban használják, amelyekben az elemzési egység az egyes ember, illetve az adatközlők egyes emberek. A standardizált kérdőívek továbbá minden válaszadóról ugyanolyan formában nyújtanak adatokat (Babbie, 2001).

A magyar nyelvű kérdőív zárt és nyitott kérdéseket, valamint Likert-skálákat tartalmazott. A zárt kérdések esetén a lehetséges válaszokat a kutató határozza meg. A zárt kérdések egységesebb mérést tesznek lehetővé, ezért megbízhatóságuk is nagyobb és a válaszok is könnyen összegezhetők és elemezhetők. Ezzel szemben a nyitott kérdésekre a válaszadók tetszés szerint válaszolhatnak, leírhatják gondolataikat és véleményüket, ezért a kapott adatok nem kiszámíthatók, ugyanakkor mélyrehatóak (Mackey–Gass, 2005).

A magyar nyelvű kérdőív zárt és nyitott kérdései rákérdeztek a hallgatók általános adataira; korábbi tolmácsolással kapcsolatos tanulmányaikra és tapasztalataikra; a kurzus hasznosságára. Kitérnek arra, hogy a hallgatók ajánlanák-e vagy kötelezővé tennék-e a kurzust hallgatótársaiknak, és mivel indokolják válaszukat; valamint arra, hogy ha a jövőben lenne lehetőségük, akkor folytatnának-e tolmácsolással kapcsolatos tanulmányokat. Rákérdeztünk arra is, hogy a megszerzett tudás birtokában magabiztosabbnak érzik-e magukat és jobb esélyeik vannak-e a munkaerőpiacon; hogy miben fejlődtek leginkább a kurzus során; illetve, hogy a kurzus elvégzése óta tudták-e hasznosítani az elsajátított tudást. A két ötfokú Likert-skála (1 – egyáltalán nem volt hasznos, 5 – nagyon hasznos volt) azt vizsgálta, hogy a válaszadók milyen mértékben tartották hasznosnak a kurzus elméleti, illetve gyakorlati részét.

A kérdőíves adatgyűjtés során az önkitaltós módszert alkalmaztam, a kérdőív linkjét a válaszadók elektronikusan kapták meg és a *Google Forms*-ban töltötték ki. A kérdőív kitöltése önkéntes volt, és a megkérdezettek megőrizték anonimitásukat.

A kutatási minta

A vizsgálat során a 2019február és 2022 december között a képzésekben részt vett 54 hallgató kapott felkérést a kutatásban való részvételre, és a megkeresett hallgatók közül 40 fő, azaz 74 százalék töltötte ki a kérdőívet.

A vizsgálatban résztvevők általános adatait az 1. táblázat tartalmazza. Láthatjuk, hogy a megkérdezettek kétharmada (26 fő, 65%) nő, és csak egyharmaduk (14 fő, 35%) férfi. A kutatásban résztvevők átlagéletkora 22,85 év, a válaszadók 20 és 27 éves kor közöttiek. A táblázatban látható az is, hogy a kutatásban részt vett hallgatók nagy része (29 fő, 73%) az Állam- és Jogtudományi Kar hallgatója volt a kurzus idején, 6 fő (15%) a Gépészmérnöki és Informatikai, és 5 fő pedig (12%) a Gazdaságtudományi Karon tanult.

1. táblázat. A vizsgálatban résztvevők általános adatai (n=40)

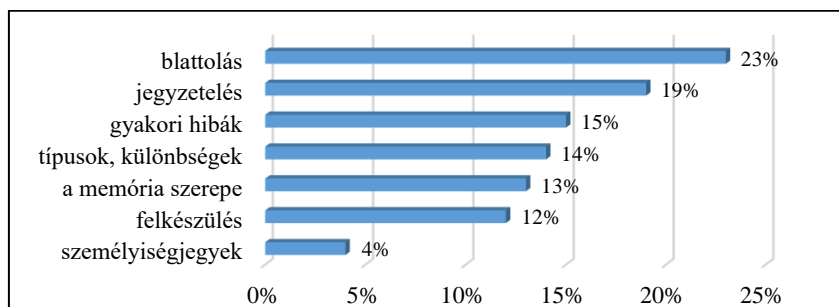
	hallgatók száma	Százalékos érték
Nem	nő: 26	65%
	férfi: 14	35%
Életkor	20 – 27 év között	---
	átlagéletkor: 22,85 év	---
Kar	ÁJK: 29	73%
	GÉIK: 6	15%
	GTK: 5	12%

A kutatás eredményei

A következőkben a vizsgálat eredményeit ismertetem. Elsőként a válaszadók korábbi, a témához kapcsolódó tapasztalatait mutatom be. Ezt követően részletesen leírom a „Bevezetés a tolmácsolásba” kurzus értékelését a hallgatók tapasztalatai és véleménye alapján. Végezetül pedig a kurzus „utóéletét” ismertetem.

A kutatásban résztvevők közül a kurzus elvégzése előtt a válaszadók közel fele (16 fő, 40%) végzett tolmácsolási feladatot, és a hallgatók több mint fele (24 fő, 60%) nem szerzett ilyen tapasztalatot. A „Bevezetés a tolmácsolásba” kurzus elméleti részét a megkérdezettek nagy része (30 fő, 75%) nagyon fontosnak, 8 fő (20%) fontosnak, 2 fő (5%) kevésbé fontosnak tartotta. Ezzel szemben a kurzus gyakorlati részét minden hallgató (40 fő, 100%) nagyon fontosnak vélte. Az 1. ábrán látható, hogy a kurzus során tárgyalt témák közül melyeket találták a leghasznosabbnak a válaszadók. Az eredmények alapján elmondható, hogy a blattolást (23%) tartották a leghasznosabbnak a hallgatók, melyet a jegyzetelés (19%); és a tolmácsolás során jelentkező gyakori hibák (15%) megismerése követett a fontossági sorrendben. A megkérdezettek kevésbé tartották lényegesnek a tolmácsolás különböző típusainak megtárgyalását, és a fordítás és a tolmácsolás közötti különbségek (14%) megismerését; a memória szerepét a tolmácsolásban (13%); és a tolmácsolásra történő felkészülést (12%). A válaszadók a tolmács személyiségjegyeiről (4%) szóló témát tartották a legkevésbé fontosnak.

1. ábra. A kurzuson feldolgozott témák hasznossága (n=40)

Arra a nyitott kérdésre, hogy véleményük szerint mi volt a leghasznosabb, a hallgatók nagy része (28 fő, 70%) a különböző tolmácsolási gyakorlatokat és interaktív feladatokat jelölte meg válaszában, melyről így nyilatkozott az Állam- és Jogtudományi Kar egyik hallgatója:

„A tananyag, a feladatlapok és a gyakorlati feladatok hármasa. Viszont az utóbbit szeretném kiemelni, mert új ismeretekkel és tapasztalatokkal gazdagodhattam. A kurzus nélkül, nem hiszem, hogy valaha magamtól kipróbáltam volna, hogy milyen az, amikor egy laptopról hallgatunk egy előadó szövegét és nekünk pedig tolmácsolni kell, közben figyelni a szövegre is, és arra is, hogy amit mi visszaadunk az értelmes legyen. Jó élményben volt részem, persze ezek a feladatok nem voltak mindig egyszerűek, de roppant érdekesek és ötletesek voltak. Kiváló módja a tanulásnak, tapasztalásnak.”

A blattolás részletes megtárgyalása és gyakorlása volt a második leghasznosabb hozadéka a kurzusnak, a megkérdezettek közel fele (18 fő, 45%) gondolta így. A különböző témák megismerése, az ismeretek bővítése, és a szókincs és különböző készségek fejlesztése is számos résztvevőnek (12 fő, 30%) bizonyult hasznosnak, amelyről így írt a Gazdaságtudományi Kar egyik volt hallgatója: *„Az, hogy részletesebben is belementünk a jegyzetelés fontosságába, a blattolásba, illetve az előforduló hibákba, korábban nem is gondoltam volna, hogy ilyen sokrétű a tolmácsolás. A különböző tolmácsolási típusokról pedig az órán hallottam először, nagyon hasznos volt számomra.”*

A „Bevezetés a tolmácsolásba” kurzust minden válaszadó (40 fő, 100%) ajánlaná. A nyitott kérdésre adott válaszaikban a megkérdezettek több mint fele (24 fő, 60%) azzal érvelt, hogy azért ajánlaná a kurzust másoknak, mert hasznos volt számára, az Állam- és Jogtudományi Kar egyik hallgatója így nyilatkozott: *„Ajánlanám, mert nagyon hasznos ismeretekre tettem szert az óra keretein belül, nagyon sajnáltam, hogy csak egy félévig tartott.”* A résztvevők közel fele (18 fő, 45%) a nyelvtudás fontossága miatt ajánlaná a kurzust, mivel a kurzus során bővítették és fejlesztették meglévő nyelvtudásukat, amelyről így írt az Állam- és Jogtudományi Kar egy másik hallgatója: *„Véleményem szerint manapság a legtöbb munkahelyen alap elvárás az angol nyelv magabiztos használata, ebben pedig rengeteget segített a kurzus.”* A válaszadók közel harmada (12 fő, 30%) az új ismeretek elsajátítása miatt is ajánlaná a kurzust, amit a későbbiekben a munkájuk során hasznosíthatnak is, ezt a következőképpen fogalmazta meg a Gépészmérnöki és Informatikai Kar egyik hallgatója: *„Ajánlanám, mert a mai világban nem elég annyi, ha jól tudunk angolul, a munkánk vagy akár csak a hétköznapi életünk során is adódhatnak olyan szituációk, feladatok, melyek során tudjuk alkalmazni a kurzuson szerzett ismereteket. Nem mellesleg elkerülve a kellemetlen helyzeteket is.”* A résztvevők közül néhányan (6 fő, 15%) érdekesnek is találták a kurzust, ezért ajánlanák.

Azonban, az előző válaszokkal ellentétben a hallgatók nagy része (31 fő, 78%) nem tenné kötelezővé a kurzust, és csak néhányan (9 fő, 22%) gondolták ellenkezőképpen, közülük is többségében (7 fő, 18%) joghallgatók, és 1-1 fő közgazdász és mérnök hallgató vélekedett így. A résztvevők a nyelvtudás fontosságával, a munkaerőpiaci elvárásokkal és a külföldi ügyfelekkel történő tárgyalások miatt tennék kötelezővé a kurzust, amelyről az egyik joghallgató így írt: *„Igen, a jogász képzés során magyar nyelven tanult joganyag mellett „eltompul” az idegen nyelv használata. Holott a mai világban, nagyon sok mindennel angol nyelven találkozunk. Fontos a magas szintű angol nyelvtudás megszerzése. A képzés során szinten tartó kommunikációs angol óra mellett a tolmácsolást is kötelezővé tenném, mely által sok új, érdekes és hasznos ismeretekre gyakorlati feladatok során tennének szert a joghallgatók, ami később a munkaerőpiacon, majd a munkában is előnyt jelentene.”*

A kutatásban részt vett három Kar hallgatóinak közel fele (18 fő, 45%) azért nem tenné kötelezővé a kurzust, mert véleményük szerint a Miskolci Egyetemen tanuló hallgatók többsége nem rendelkezik megfelelő nyelvtudással. A válaszadók negyede (10 fő, 25%)

ellenvéleményét a motiváció hiányával indokolta, a megkérdezettek ötöde (8 fő, 20%) pedig azt is gondolta, hogy a diákok szemében egy kurzus kötelezővé tétele ellenszenvet vált ki bennük, amelyről az Állam- és Jogtudományi Kar egyik volt hallgatója így nyilatkozott: *„Nem tenném kötelezővé, hiszen a diákok között sokan vannak, akiknek a kötelező egyenlő lehet a rosszal. Ha valaki saját akaratából kezdi el a képzést, nagyobb valószínűséggel fordít rá időt, energiát, hogy sikeresen elvégezze.”* Hasonlóan vélekedett egy másik joghallgató is: *„Ami kötelező, azt kényszernek érezhetik, így elveszíti a varázsát a kurzus.”* Hallgatótársaik véleményét erősíti meg egy másik jogász hallgató is, aki a következőképpen fogalmazott: *„Ehhez a kurzushoz szükség van a személyes érdeklődésre, hogy az ember elmélyülhessen benne. A kötelezővé tételével sokan csak muszájból végeznék el, ami felületességhez vezethetne.”* A megkérdezettek negyede (10 fő, 25%) azt is gondolta, hogy nincs mindenkinek szüksége ilyen irányú tudásra ahhoz, hogy a szakmáját gyakorolhassa és a munkáját el tudja látni, ezért nem tennék kötelezővé a kurzust. Néhányan (4 fő, 10%) a szakmai tárgyak magas óraszámával indokolták ellenvéleményüket.

A hallgatók többsége (33 fő, 83%) vélte úgy, hogy ha a jövőben lenne lehetősége tolmácsolással kapcsolatos tanulmányokat folytatni, akkor élne ezzel a lehetőséggel, és csupán kevesen (7 fő, 17%) nem bővítenék tovább ilyen irányú ismereteiket. Arra a nyitott kérdésre, hogy hogyan profitáltak leginkább a kurzusból, a válaszadók közel fele (18 fő, 45%) úgy nyilatkozott, hogy tájékozottabb lett, harmaduknak (13 fő, 33%) pedig a tudása is bővült a kurzusnak köszönhetően, amelyről az egyik jogász hallgató így írt: *„Tájékozottságom jelentősen fejlődött, ugyanis a kurzus előtt nem sokat tudtam a tolmácsolásról, egyáltalán hogy milyen kihívásokat rejt magában vagy hogy hogyan lehet felkészülni rá. A gyakorlati feladatok révén, pedig jó élményekkel és tapasztalatokkal gazdagodtam.”* A megkérdezettek negyede (10 fő, 25%) azt is tapasztalta, hogy szókincse is bővült, a résztvevők ötödének (8 fő, 20%) a kommunikációs készsége fejlődött, és ennek köszönhetően a válaszadók ötöde (8 fő, 20%) érzi magát és tudását magabiztosabbnak. Az egyik mérnök hallgató ezt a következőképpen fogalmazta meg: *„A szókincsem nagy mértékben bővült, magabiztosabban beszélek angolul és szeretek is angolul beszélni – a kurzus előtt már nem szívesem beszéltem angolul. A tájékozottságom is bővült, néhány témát alaposabban tanultunk, mint a normál órákon.”* Válaszát egy volt közgazdász hallgató is megerősítette: *„Szélesebb ismeretet szereztem a szakmáról, magabiztosabban tudok fellépni tolmácsolási helyzetekben, illetve kedvet kaptam a tolmácsolással kapcsolatos tudásom további szélesítésére is.”*

A megkérdezettek közül néhány hallgatónak (4 fő, 10%) a koncentrációs képessége is javult, erről így írt az egyik joghallgató: *„A tolmácsoláshoz szükséges koncentrációm fejlődött, mivel gyakorlottabb lettem abban, hogy hogyan lehet több dologra fókuszálni egyszerre.”* A kutatásban részt vettek közül ketten (5%) személyiségfejlődést tapasztaltak, amelyről egyikük, a Gazdaságtudományi Kar volt hallgatója így nyilatkozott: *„A személyiségem mindenképp jó irányba változott, és még inkább határozott lettem, ami úgy gondolom, hogy a jövőben elérendő sikereimnek egyik mozgatórugója lesz.”* Véleményét az egyik volt jogász hallgató is megerősítette válaszával: *„Véleményem szerint a tudásom, személyiségem és tájékozottságom is nagy mértékben fejlődött. Változott a látásmódom, nyitottságom a nyelvi kommunikáció irányába.”* A megkérdezettek mindegyike (40 fő, 100%) magabiztosabbnak érzi magát a megszerzett tudás által. A hallgatók többségének (38 fő, 95%) véleménye szerint jobb esélyeik vannak a munkaerőpiacon a kurzus elvégzése után, és csak ketten (5%) gondolták ennek az ellenkezőjét.

A válaszadók több mint fele (24 fő, 60%) tudta hasznosítani a kurzuson tanult ismereteiket, a megkérdezettek kisebb részének (16 fő, 40%) még nem volt ilyen lehetősége. A volt hallgatók leginkább (20 fő, 84%) munkájuk során tudták használni az elsajátított ismereteket, főleg külföldi ügyfelekkel történő kommunikáció esetében, és külföldi és magyar kollégák közötti közvetítés során, amelyről az egyik volt joghallgató így írt: *„Munkám során*

képes vagyok tolmácsolni az angol nyelvet nem vagy kevésbé ismerők számára.” A megkérdezettek közül ketten (8%) családjukban tudtak segíteni a tanult ismereteknek köszönhetően, mert rokonaik között tudtak közvetíteni, ketten (8%) pedig nemzetközi konferenciákon vettek részt és külföldi hallgatókkal közös projekteken, amelyek során hasznosították a tanultakat. A Gazdaságtudományi Kar egyik volt hallgatója így összegezte tapasztalatát a kurzus során megszerzett tudás hasznosításáról: „Pénzügyi tervezés és modellezés területén dolgozom egy nemzetközi cégnél. A napi kommunikációm 95%-a angolul zajlik. Gazdasági témában szerzett szókincsem tette lehetővé, hogy legyen esélyem felvételt nyerni és érvényesülni egy ilyen munkahelyen. Ennél jobb megtérülésre nincs szükségem.”

Konklúzió

A tanulmány röviden bemutatta a Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi, Gazdaságtudományi, és Gépészmérnöki és Informatikai Karán a jogi/üzleti/műszaki szakfordító specializáció modulban oktatott „Bevezetés a tolmácsolásba” kurzust. Ezt követően a kurzust elvégzett hallgatók által kitöltött kérdőív alapján kaptunk képet, illetve véleményeket a tantárgyról.

Az eredmények rávilágítottak a kurzus fontosságára és hasznosságára, különös tekintettel a kurzus gyakorlati tolmácsolási feladataira. A hallgatók tájékozottabbak lettek, a témával kapcsolatos tudásuk és nyelvtudásuk (különös tekintettel a szókincsre) is bővült, kommunikációs készségük fejlődött, koncentrációs képességük is javult, ugyanakkor motiváltabbak és magabiztosabbak lettek, munkahelyi elhelyezkedési esélyük és helytállásuk is javult a kurzus elvégzésének köszönhetően. Azonban érdemes megjegyezni, hogy mivel a kurzust egy szakfordítói modul részeként végezték el a hallgatók, ami nem képezi szerves részét képzésüknek, ezért megfontolandó, hogy kötelező tárgyként szerepeljen-e továbbra is a modulban a *Bevezetés a tolmácsolásba* a jövőben. Ugyanakkor, érdemes figyelembe venni a hallgatók pozitív visszajelzéseit a kurzusról, ezért választható tárgyként javasolt a meghirdetése.

Hivatkozások

- Babbie, E. (2001): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi Kiadó: Budapest.
- Horváth, I. (2012): *Interpreter Behaviour. A psychological approach*. Hang Nyelviskola Bt.: Budapest.
- Mackey, A. – Gass, S. (2005): *Second Language Research: Methodology and Design*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers: London.
- Pöchhacker, F. (2004): *Introducing Interpreting Studies*. Routledge: London.
<https://doi.org/10.4324/9780203504802>
- Szabari, K. (2002): *Tolmácsolás. Bevezetés a tolmácsolás elméletébe és gyakorlatába*. Scholastica Kiadó: Budapest.